Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2025)0248

Поляризация и засилени репресии в Сърбия една година след трагедията в Нови Сад

Резолюция на Европейския парламент от 22 октомври 2025 г. относно поляризацията и засилените репресии в Сърбия една година след трагедията в Нови Сад (2025/2917(RSP))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за Европейския съюз, по-специално членове 2 и 6 от него,

– като взе предвид предишните си резолюции относно Сърбия, и по-специално резолюцията от 8 февруари 2024 г. относно положението в Сърбия след изборите[1] и резолюцията от 7 май 2025 г. относно докладите на Комисията за Сърбия за 2023 и 2024 г.[2],

– като взе предвид работния документ на службите на Комисията от 30 октомври 2024 г., озаглавен „Доклад за Сърбия за 2024 г.“ (SWD(2024)0695), придружен от съобщението на Комисията от 30 октомври 2024 г., озаглавено „Съобщение относно политиката на ЕС за разширяване за 2024 г.“ (COM(2024)0690),

– като взе предвид предишните изявления на ЕС относно Сърбия, и по-специално отвореното писмо относно Сърбия от 5 февруари 2025 г. на члена на Комисията, отговарящ за разширяването, Марта Кос, както и посещението ѝ впоследствие в Сърбия през април 2025 г.

– като взе предвид временната мярка от 29 април 2025 г., постановена от Европейския съд по правата на човека, с която от Сърбия се изисква да се въздържа от използването на звукови устройства за контрол на тълпите,

– като взе предвид изявлението, направено от редица специални

---

1 ОВ C, C/2024/6339, 7.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6339/oj.

2 Приети текстове, P10_TA(2025)0093.

докладчици на ООН на 4 август 2025 г., в което се осъждат жестоките репресии на сръбското правителство срещу мирни демонстранти,

– като взе предвид многобройните съобщения и изявления на национални и международни организации за защита на правата на човека, независими медии и граждански групи, документиращи системни злоупотреби в Сърбия,

– като взе предвид Европейската конвенция за правата на човека,

– като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз,

– като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека,

– като взе предвид кандидатурата на Сърбия за членство в ЕС, внесена на 22 декември 2009 г.,

– като взе предвид Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Сърбия, от друга страна[3], влязло в сила на 1 септември 2013 г.,

– като взе предвид заключенията на Председателството на Европейския съвет от декември 2006 г., заключенията на Съвета от март 2020 г. и заключенията на председателството на Европейския съвет в Копенхаген от 21 – 22 юни 1993 г., известни също като критериите от Копенхаген,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 12 октомври 2011 г. относно кандидатурата на Сърбия за членство в Европейския съюз (COM(2011)0668), решението на Европейския съвет от 1 март 2012 г. да предостави на Сърбия статут на страна кандидатка, както и решението на Европейския съвет от 27 – 28 юни 2013 г. да започне със Сърбия преговори за присъединяване на страната към ЕС,

– като взе предвид Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията (UNCAC) от 31 октомври 2003 г., по която Сърбия е страна,

– като взе предвид член 136, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

A. като има предвид, че на 1 ноември 2024 г. се срути бетонната козирка на наскоро ремонтираната железопътна гара в Нови Сад, при което загинаха 16 души, а други бяха ранени; като има предвид, че една година след трагедията разследванията не

---

[3] ОВ L 278, 18.10.2013 г., стр. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.

показват напредък;

Б. като има предвид, че през последните години присъствието и влиянието на Китай в Сърбия се е увеличило значително по линия на широкомащабни инфраструктурни инвестиции, което повишава загрижеността относно прозрачността, спазването на стандартите на ЕС и на законодателството в областта на околната среда; като има предвид, че проектът за железопътната гара беше част от високоскоростната железопътна линия Белград – Будапеща и беше осъществен от две китайски дружества в рамките на междуправителствено споразумение между Сърбия и Китай, извън обхвата на обикновената законодателна рамка на ЕС в областта на обществените поръчки[4]; като има предвид, че докладът на Комисията от 2024 г. относно Сърбия вече обърна внимание на заобикалянето на правилата за възлагане на обществени поръчки чрез такива споразумения; като има предвид, че през март 2025 г. Европейската прокуратура започна разследване на потенциалната злоупотреба със средства на ЕС, отпуснати за възстановяването на железопътната гара в Нови Сад;

В. като има предвид, че сривът на козирката предизвика безпрецедентни национални протести, организирани от студенти, които издигат искания за правосъдие, институционална отчетност, прозрачност, предсрочни избори, почтеност на изборите, зачитане на гражданските свободи, разделение на властите, свобода на медиите, прекратяване на системната корупция и инвестиции в образованието; като има предвид, че оттогава протестите обхванаха цялото сръбско общество;

Г. като има предвид, че от февруари до края на септември 2025 г. в над 630 общини и 1 200 общински събрания бяха проведени над 10 700 протестни демонстрации, включително най-голямата демонстрация в историята на Сърбия на 15 март 2025 г. и втората по големина на 28 юни 2025 г., с което протестното движение се превърна в най-голямото гражданско движение от десетилетия насам;

Д. като има предвид, че протестите, организирани от студентското движение, бяха до голяма степен мирни, въпреки че за съжаление през лятото на 2025 г. имаше няколко случая на насилие;

Е. като има предвид, че по време на масовите протести имаше изолирани случаи на изобразяване на радикални символи и използване на екстремистка националистическа, проруска и

---

[4] Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

шовинистична реторика, които бяха подложени на значителна критика от чужбина и от Сърбия;

Ж. като има предвид, че предишните избори, белязани от упражняването на натиск върху гласоподавателите, купуването на гласове и организирането на автобусен транспорт за избирателите от Сърбия и от чужбина, бяха проведени при некоректни условия и при решаващото участие на президента, а системните предимства на управляващата партия подкопаха цялостния изборен процес; като има предвид, че независими наблюдатели съобщиха, че неотдавнашните местни избори в Зайечар и Косерич не са били нито свободни, нито честни;

З. като има предвид, че сръбските органи прибягнаха до насилие срещу политически опоненти и до използването на прекомерна сила срещу демонстранти в цялата страна; като има предвид, че в началото на 2025 г. репресиите ескалираха;

И. като има предвид, че през март 2025 г. по време на най-големия протест в сръбската история по данни на независими източници срещу протестиращите е било използвано звуково оръжие – факт, който породи сериозни опасения относно пропорционалността и законосъобразността на използването на сила; като има предвид, че организации за защита на правата на човека събраха свидетелски показания на 3 400 участници, засегнати от инцидента, въпреки че това се отрича официално от страна на органите; като има предвид, че сръбското правителство прикани Федералната служба за сигурност (ФСБ) на Русия да разследва инцидента; като има предвид, че официалното разследване на инцидента, което включва над 170 свидетелски показания, продължава да бъда на ранен етап, без да са повдигнати обвинения;

Й. като има предвид, че от края на 2024 г. насам протестите се посрещат с репресии, включително побои, произволни арести, използване на сълзотворен газ, политически мотивирани задържания, депортиране и масово наблюдение; като има предвид, че са регистрирани над 1 028 ареста и най-малко 340 случая на насилие, някои от които са довели до сериозни наранявания и са включвали ученици от средните училища, като независимите наблюдатели подчертават, че тази цифра не е пълна;

К. като има предвид, че от август 2025 г. насам насилието се засили още повече, включително полицейското насилие, изтезанията и сексуалното насилие срещу студенти, заплахите от страна на службата за полицейска защита (JZO), политически мотивираните наказателни преследвания от страна на Върховната прокуратура и кампаниите за оклеветяване от страна на проправителствените медии;

Л. като има предвид, че агенциите за сигурност са регистрирали и излъчили по телевизията незаконно частни разговори, някои от които след това са били използвани за повдигане на обвинения срещу студенти и активисти в подготовката на нападения срещу конституционния ред и сигурността на Сърбия, докато елитното военно звено „Кобра“ е било изпратено, за да реагира на вътрешни сблъсъци, дори веднъж са били изстреляни бойни боеприпаси;

М. като има предвид, че по време на ожесточени контрадемонстрации проправителствени тълпи и бивши осъдени са били защитавани от полицията, докато опозиционни фигури, студенти и членове на парламента на Сърбия са били бити и отвличани от служители в цивилно облекло;

Н. като има предвид, че между юли и август 2025 г. комисарят на Съвета на Европа за правата на човека и Службата на върховния комисар по правата на човека на ООН настоятелно призоваха сръбските органи да проявят сдържаност, да спрат репресиите си срещу студентското движение и да отстояват правата на човека и академичната свобода;

О. като има предвид, че организациите на гражданското общество изразиха загриженост във връзка с предложения проект на Закон за изменения на Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс и Закона от 2005 г. за малолетните и непълнолетните правонарушители и за наказателноправната защита на малолетните и непълнолетните правонарушители, с които се въвеждат нови престъпления и по-строги наказания, които биха могли непропорционално да ограничат свободата на изразяване на мнение и свободата на събранията; като има предвид, че такива разпоредби носят риск от криминализиране на форми на мирен протест или ежедневно гражданско поведение, които не застрашават обществената безопасност или конституционния ред;

П. като има предвид, че президентът Вучич, който според Конституцията на Сърбия не разполага с официални правомощия по отношение на полицейската дейност, окачествi протестите като „цветни революции“, организирани и финансирани от чуждестранни тайни служби на западните държави, и разпространи това чрез проправителствените медии; като има предвид, че руската Служба за външно разузнаване (СВР) подкрепи тази пропагандна теза и обвини ЕС в извършването на „подривни дейности“ за подклаждане на протестите; като има предвид, че по време на отразяването на протестите редица журналисти са били нападнати или им е била отказана защита;

Р. като има предвид, че и президентът Вучич използва дехуманизиращ език спрямо политици от ЕС, включително членове на Европейския парламент, изразили подкрепата си за

протестиращите;

С. като има предвид, че правителството и управляващият елит нормализираха репресиите чрез помилването за насилствени нападения, извършени от поддръжници на правителството, спирането на обществения транспорт с цел блокиране на протестите, политически мотивираното експулсиране на чуждестранни граждани и окупацията на централен Белград от проправителствени демонстранти;

Т. като има предвид, че над 150 чуждестранни граждани с проруски пристрастия получиха обучение по стрелба в Сърбия с цел подбуждане към размирици преди парламентарните избори в Молдова през 2025 г.; като има предвид, че извършителите на това престъпление, един от които беше свързан с високопоставен сръбски служител, бяха арестувани едва след медиен протест; като има предвид, че сръбското правителство оказа пряк натиск върху парламентарните избори в Косово през 2025 г.;

У. като има предвид, че група сръбски граждани, които по-късно са арестувани от сръбските правоприлагащи органи по искане на чужди национални органи, са извършили престъпления от омраза сред различни етнически и религиозни групи във Франция и Германия с намерението да събудят страх и подбудят към насилие;

Ф. като има предвид, че сръбските органи са заявявали многократно, че Сърбия запазва ангажираността си по отношение на присъединяването на страната към ЕС и изпълнението на необходимите реформи, но темпът на напредък в ключови области като принципите на правовата държава, свободата на медиите, независимостта на съдебната власт и борбата с корупцията по-скоро се е забавил;

Х. като има предвид, че на 15 октомври 2025 г. председателят на Комисията г-жа Фон дер Лайен посети Сърбия;

Ц. като има предвид, че през юни 2025 г. Комисията обяви, че съгласно Регламент (ЕС) 2024/1252[5] включва в списъка на стратегическите проекти, осъществявани в трети държави, проекта на Rio Tinto (Рио Тинто) за добив на литий и бор в Ядар;

1. една година след трагедията почита паметта на 16-те жертви, загубили живота си в резултат на срутването на козирката на железопътната гара в Нови Сад на 1 ноември 2024 г., и изразява

---

[5] Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 (ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

своята солидарност с ранените; отново призовава за пълни и прозрачни съдебни производства след разследването от страна на органите, така че отговорните лица да бъдат предадени на правосъдието в съответствие с принципите на правовата държава; призовава за независимо техническо проучване на срутването на структурата, за цялостен преглед на разрешителните за строителство и процедурите за надзор, както и за изчерпателно разследване на потенциална корупция или небрежност; настоятелно призовава сръбските органи да гарантират на семействата на жертвите ефективен достъп до правосъдие и подходящо обезщетение; подчертава необходимостта да се проучи по-широко до каква степен корупцията е довела до понижаване на стандартите за безопасност и е допринесла за тази трагедия;

2. подкрепя правото на сръбските студенти и граждани на мирни протести, призоваващи за отчетност и провеждане демократични реформи, свързани пряко с принципите на правовата държава – това, което ЕС очаква от Сърбия; подчертава значението на гражданската смелост, ангажимента за ненасилие и ангажираността на младите хора за напредък по европейския път на Сърбия; отбелязва включването на сръбски студенти в списъка с финалисти за наградата „Сахаров“ за свобода на мисълта за 2025 г.; подкрепя искрените опити за диалог относно начина, по който правителството може да отговори на исканията на студентите; изразява сериозна загриженост по повод на това, че положението в Сърбия остава изпълнено с напрежение и поляризация, които може лесно да доведат до насилие, което е пряк резултат от речта на омразата, от насърчаването на насилието, кампаниите за оклеветяване на опонентите и антиевропейската и проруска пропаганда, широко разпространявана чрез правителствените медии и служители, както и от крещящата неспособност на държавата да се изправи очи в очи с миналото на Сърбия и да го приеме; призовава всички политически и социални участници в Сърбия да се въздържат от такава реторика и да допринесат за насърчаването на климат на взаимно уважение, демократичен диалог и намаляване на напрежението; настоятелно призовава сръбското правителство да насърчава приобщаващото политическо участие и да гарантира равен достъп до медиите за всички политически партии и кандидати; подчертава значението на деполяризацията на обществения дискурс и насърчаването на политическа култура, основана на толерантност, компромис и зачитане на демократичните институции; призовава гражданското общество, медиите и образователните институции да играят активна роля в преодоляването на обществените разделения и укрепването на демократичната устойчивост;

3. изразява загриженост във връзка със задълбочаващата се политическа поляризация в Сърбия; призовава всички политически участници, представители на гражданското

общество и съответните заинтересовани страни в Сърбия да участват в конструктивен диалог без външен натиск или намеса с цел намаляване на политическата и социалната поляризация, изграждане на доверие между институциите и намиране на устойчив път напред за страната; подчертава, че суверенитетът и политическото развитие на Сърбия следва да отразяват стремежите на нейните граждани;

4. осъжда най-категорично подкрепяната от държавата вълна от насилие и сплашвания, както и безразборните арести срещу мирни демонстранти, журналисти, организации на гражданското общество и представители на опозицията в Сърбия; осъжда кампаниите за оклеветяване, сплашването на медиите и злоупотребата с лични данни за дискредитиране на протестиращите и настоятелно призовава сръбските органи да гарантират свободата на медиите; призовава висшите служители да сложат край на подстрекателската реторика, която подбужда към враждебност или насилие; осъжда незаконното наблюдение на протестиращите, например чрез използването на Pegasus, Cellebrite и NoviSpy; изразява особена загриженост относно разполагането на акустични устройства с далечен обсег и широкото използване на сълзотворен газ срещу цивилни лица; настоятелно призовава за приемането и прилагането на ясни протоколи относно законни технологии за контрол на тълпите и независими механизми за надзор; призовава сръбското правителство изцяло да гарантира и зачита правото на събрания на народа и свободата на изразяване на мнение в съответствие с Конституцията на Сърбия и с Всеобщата декларация за правата на човека и Европейската конвенция за правата на човека; освен това осъжда всички форми на изказвания, проповядващи вражда и омраза, и подбуждането към омраза, особено срещу националните малцинства;

5. счита, че сръбското ръководство носи политическа отговорност за ескалацията на репресиите, нормализирането на насилието и отслабването на демократичните институции; изразява съжаление във връзка с факта, че най-висшите държавни служители активно разпространяват конспиративни теории относно това, че срутването на козирката е акт на саботаж или терористично нападение; изразява загриженост относно липсата на отговор от страна на държавните институции, включително правоприлагащите органи и съдебната система, за отхвърляне на тези неоснователни твърдения;

6. предупреждава срещу злоупотребата с наказателното право с цел потискане на гражданското участие; подчертава, че измененията на Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс и Закона от 2005 г. за малолетните и непълнолетните правонарушители и за наказателноправната защита на малолетните и непълнолетните правонарушители не трябва да водят до криминализиране на мирно поведение или

ненасилствени форми на протест; припомня, че пропорционалното прилагане на наказателни санкции е крайъгълен камък на принципите на правовата държава и на задълженията на Сърбия съгласно Европейската конвенция за правата на човека;

7. изразява загриженост относно незаконните арести, извършени преди протестите на 15 март и 28 юни 2025 г., които бяха предшествани от изтекли записи на разговорите на заподозрени лица, публикувани от проправителствени медии; отбелязва, че няколко политически активисти и членове на опозиционната партия на Движението на свободните граждани (PSG) бяха арестувани на това основание и че някои от тях остават под домашен арест или в изгнание; призовава за незабавното им освобождаване;

8. призовава за спешни, безпристрастни и прозрачни разследвания на всички твърдения за ненужно и непропорционално използване на сила, произволни арести, задържания, изтезания, сексуално насилие срещу задържани лица, политически мотивирани наказателни преследвания и други тежки нарушения на правата на човека, включително плюене върху задържани лица и нанасяне на побой, вербално унизително отношение и смъртни заплахи; призовава органите да разгледат задълбочено твърденията, че тези нарушения са били дело на високопоставени длъжностни лица от Отдела за сигурност на определени лица и съоръжения (JZO), по-специално командващия я офицер Марко Кричак; отново заявява, че тези действия биха могли да представляват нечовешко и унизително отношение, забранено от международното право и протоколите за полицейска дейност;

9. отбелязва оставката на министър-председателя Вучевич, която беше потвърдена от Народната скупщина на 19 март 2025 г. и последващото назначаване на ново правителство, ръководено от Джуро Мацут, на 16 април 2025 г.;

10. отбелязва арестуването през август 2025 г. и последващото освобождаване на бившите министри от правителството Томислав Момирович и Горан Весич по обвинения в злоупотреба със служебно положение и подозрения за нанасяне на вреди на държавния бюджет на Сърбия с най-малко 115 милиона щатски долара във връзка с възстановяването на железопътната линия Белград — Будапеща, включително срутването на козирката на жп гарата в Нови Сад; изразява дълбоко съжаление във връзка с възпрепятстването на правосъдието, което попречи на лицата, отговорни за срутването на козирката на железопътната гара, да бъдат подведени под отговорност; осъжда кампаниите за оклеветяване, разпространявани чрез проправителствени канали, срещу съдии и прокурори, които работят за прилагане на принципите на правовата държава;

11. решително осъжда ответните мерки на правителството срещу служители в секторите на образованието и културата за подкрепа на протестите, включително загубата на работни места, намаляването на заплатите, присъствието на полиция в университетските кампуси и оттеглянето на финансирането за обществените университети;

12. призовава сръбските органи незабавно да възстановят финансирането за университетите; призовава компетентните институции да гарантират безпрепятственото участие на академичната и научноизследователската общност в проекти, финансирани от ЕС;

13. осъжда действията на членовете на управляващата партия за организиране на незаконен лагер в парк „Пионирски“ пред сградата на президентството и последващото му разширяване на площада над Народното събрание; изразява дълбока загриженост във връзка с многобройните съобщения за лица с престъпно минало, мобилизирани от управляващата партия в дейности за противодействие на протестите, атакуване на протестиращи с пиротехнически средства, по-нататъшно ескалиране на напрежението, насилието и поляризацията в страната; осъжда нападенията срещу членове на националните малцинства, в това число словаци в Бачки Петровац, румънци, българи и хървати, и използването на етнически обиди от проправителствени медии;

14. осъжда произволното използване на президентски помилвания за лица, осъдени или преследвани за насилие срещу студенти и други граждани, участващи в мирни протести, като счита, че тези действия са пряка намеса в правосъдието и сериозно подкопават принципите на правовата държава;

15. призовава сръбските органи да позволят безопасното завръщане на всички граждани, избягали от страната в резултат на политически репресии, сплашване или страх от преследване, и да гарантират тяхната пълна закрила и реинтеграция в съответствие със закона и международните задължения на Сърбия;

16. решително осъжда незаконното задържане и експулсиране на граждани на ЕС, които са направили изявления в подкрепа на протестиращите студенти, както и публичното разкриване от страна на осъдени военнопрестъпници на личните данни на гражданите на ЕС; изразява загриженост относно нарастващия брой случаи на задържане на граждани на ЕС по границите на Сърбия;

17. осъжда по възможно най-категоричен начин вербалната агресия на най-висши сръбски длъжностни лица срещу членове на Европейския парламент поради участието на последните в

студентските протести или поради техни изявления в тази връзка, като най-известният пример за това са словесните нападки на президента Вучич срещу членовете на ЕП от групата Verts/ALE от 5 септември 2025 г.;

18. осъжда явната намеса на Руската федерация в сръбските протести чрез дезинформация, разпространявана от нейни длъжностни лица, включително Владимир Путин, посредством твърдения, че протестите са част от подкрепяна от Запада „цветна революция“; отхвърля всички твърдения на сръбски длъжностни лица и проправителствени медии, че ЕС и някои от неговите държави членки са участвали в организирането на студентските протести с оглед на предизвикването на „цветна революция“; призовава сръбските органи да предприемат действия срещу такава злонамерена пропаганда в националните медии, вместо да участват в нейното разпространение; продължава да бъде загрижен във връзка с националистическите послания, присъстващи в части от протестното движение; изразява съжаление във връзка с продължаващото използване на националистически послания като концепциите „Велика Сърбия“ и „Сръбски свят“, които в миналото бяха насърчавани от някои членове на сръбското правителство; припомня, че подобна реторика няма място в отношенията между ЕС и Сърбия и подкопава регионалната стабилност;

19. отбелязва със загриженост, че успоредно с продължаващите протести сръбското правителство изглежда преговаря със собствениците на дружеството United Media ,последното да „отслаби“ независимите медии под неговата шапка; предупреждава, че ако бъде потвърдено, това би представлявало сериозна атака срещу вече застрашения медиен плурализъм в Сърбия; призовава Сърбия да се съобрази с политиките на ЕС в борбата с външната намеса и кампаниите за дезинформация;

20. призовава за незабавно и пълно изпълнение на всички препоръки на международните мисии за наблюдение на избори на Бюрото за демократични институции и права на човека на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), за да се гарантират свободни и честни избори в Сърбия, по-специално тези, които се отнасят до независим одит на избирателния регистър, прозрачното и плуралистично назначаване на членове на Съвета на Регулаторния орган за електронни медии (REM) и осигуряването на справедлив и равен достъп до времето в ефир в обществените радио- и телевизионни оператори RTS за всички политически участници;

21. призовава сръбските органи да извършат напълно прозрачна всеобхватна, техническа, свързана с безопасността проверка на всички инфраструктурни съоръжения по железопътната линия от Белград, през Нови Сад, до границата с Унгария, за да се гарантира тяхната структурна цялост, безопасност и

съответствие с международните стандарти; призовава настоятелно сръбските органи да не пускат в експлоатация инфраструктурни съоръжения, които не разполагат с необходимите разрешителни и сертификати за безопасно и непрекъснато използване, особено съоръженията, разположени по международни и регионални транспортни коридори;

22. насърчава Сърбия да засили сътрудничеството с Групата държави срещу корупцията (GRECO) и да изпълни изцяло задълженията си по Конвенцията на ООН срещу корупцията; призовава за по-голяма прозрачност на собствеността и финансирането при възлагането на обществени поръчки за инфраструктурни проекти; подчертава, че при одобряването на такива проекти Сърбия трябва да защитава екологичните стандарти и правата на местните и националните малцинствени общности;

23. призовава Комисията и държавите членки да следят отблизо изпълнението на реформите чрез процеса на присъединяване към ЕС и програмата за реформи, приета в рамките на Инструмента за реформи и растеж; признава напредъка на Сърбия в някои области, включително икономическия растеж, свързаността на регионалната инфраструктура и сътрудничеството с ЕС в областта на управлението на миграцията и енергийната сигурност; приветства участието на Сърбия във финансирани от ЕС проекти в рамките на Плана за растеж за Западните Балкани и зелената програма; насърчава Сърбия да продължи да напредва с реформите в съответствие със стандартите на ЕС и отново потвърждава готовността на ЕС да подкрепя сръбския народ в усилията му за демократично, просперираще и европейско бъдеще;

24. подчертава дългогодишния си ангажимент към европейската перспектива и бъдещото членство на Сърбия в Европейския съюз, като същевременно подчертава ясно, че напредъкът по присъединяването към ЕС зависи от пълното зачитане на ценностите на ЕС, от действително основан на заслуги процес и от придържането към демокрацията, принципите на правовата държава и основните права, които са част от критериите от Копенхаген;

25. отново заявява, че преговорите за присъединяване на Сърбия към ЕС следва да напредват само въз основа на измерим и устойчив напредък в клъстер „Основополагащи въпроси“, по-специално по отношение на принципите на правовата държава, борбата с корупцията и организираната престъпност, независимостта на съдебната власт, свободата на медиите, реформата на публичната администрация, пълното привеждане в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) на ЕС и санкциите срещу Русия; припомня, че Сърбия остава забележително изключение на Западните Балкани по

отношение на привеждането в съответствие с ОВППС; подчертава, че постепенното привеждане в съответствие с ОВППС е ключово изискване за всички страни кандидатки за членство в ЕС; призовава сръбските органи да насърчават основана на факти и открита дискусия относно присъединяването към ЕС;

26. отново изразява силната си подкрепа за сръбските организации на гражданското общество, защитниците на правата на човека и независимите активисти, работещи за укрепване на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права; призовава Комисията да гарантира подходящо и достъпно финансиране, както и ефективни механизми за защита на участниците от гражданското общество; осъжда всяка форма на сплашване, тормоз или административен натиск срещу неправителствени организации и активисти; подчертава жизненоважната роля на гражданското общество за насърчаване на прозрачността, наблюдение на демократичните стандарти и търсене на отговорност от публичните органи;

27. подкрепя бързото разполагане на ad hoc мисия на ЕС за установяване на фактите в Сърбия, с участието на Европейския парламент, за да се оценят на място състоянието на демокрацията, продължаващите протести, нападенията срещу демонстранти и репресиите срещу студенти, университетски преподаватели, възпитатели и служители от публичния сектор;

28. призовава най-висшите длъжностни лица на ЕС да се въздържат от необосновани изявления, съдържащи похвали за процеса на реформи в Сърбия; приветства промяната в тона на председателя на Комисията по време на неотдавнашното ѝ посещение в Сърбия, което отразява по-точна оценка на основните проблеми на Сърбия и отрицателни резултати по отношение на основните реформи; отбелязва обявеното споразумение във връзка с независимата проверка на регистъра на гласоподавателите и медийния регулатор на Съвета на Регулаторния орган за електронни медии (REM), като същевременно подчертава, че напредъкът се оценява въз основа на изпълнението на реформите;

29. приканва Комисията да стартира инициатива за налагане на целенасочени индивидуални санкции срещу лицата, отговорни за сериозни нарушения на закона и правата на човека в Сърбия, в съответствие с глобалния режим на ЕС за санкции в областта на правата на човека;

30. призовава държавите — членки на ЕС, да засилят защитните мерки за лицата, изложени на риск, включително спешни визи и програми за преместване; настоятелно призовава дипломатическите мисии на ЕС и на държавите членки да наблюдават отблизо всички текущи съдебни производства,

свързани с протестите; настоятелно призовава държавите — членки на ЕС, да възприемат единен отговор спрямо отстъплението от демокрацията в Сърбия, включително чрез обмисляне на целенасочени санкции срещу лица, отговорни за сериозни нарушения на закона и правата на човека в Сърбия;

31. призовава всички държави, участващи в предстоящото изложение през 2027 г. в Сърбия, да вземат предвид сериозните опасения и доказателства за широко разпространена корупция, свързана с управляващите органи, както и докладваното неспазване на основните строителни стандарти и правни изисквания при организирането и изграждането на изложението;

32. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на председателя на Европейския съвет, на Комисията, на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на правителствата и парламентите на държавите членки, на президента, правителството и Народната скупщина на Сърбия, на Бюрото за демократични институции и права на човека на ОССЕ, на Парламентарната асамблея на ОССЕ и на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа.